

Wersja zanonimizowana

Tłumaczenie

C-577/21 - 1

Sprawa C-577/21

Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

Data wpływu:

20 września 2021 r.

Oznaczenie sądu odsyłającego:

Sofijski gradski syd (Bułgaria)

Data wydania postanowienia o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym:

11 sierpnia 2021 r.

Strona powodowa:

LM

NO

Strona pozwana:

HUK-COBURG-Allgemeine Versicherung AG

POSTANOWIENIE [...]

Sofijski gradski syd (sąd miejski w Sofii) [...]

[...]

[...] [skład sądu i postępowanie krajowe], aby orzec [,] uwzględnił, co następuje:

- 1 Postanowieniem [...] sąd zakończył postępowanie dowodowe, umożliwił wypowiedzenie się stronom i stwierdził, że sprawa jest gotowa do rozstrzygnięcia. Przy wydaniu orzeczenia sąd ocenił, że mające zastosowanie prawo niemieckie dotyczące zasądzenia odszkodowania za szkody niemajątkowe wyrządzone dziecku w wypadku śmierci jego rodzica w następstwie wypadku drogowego może być niezgodne z prawem Unii Europejskiej. Ścisłej, określony w prawie

niemieckim wymóg, by dziecko cierpiało na patologiczny rozstrój zdrowia wywołany bólem i cierpieniem wynikającymi ze śmierci rodzica tego dziecka – jeżeli ma mu być zasądzone takie odszkodowanie.

2 [...] [postępowanie krajowe] Z powyższych względów sąd

POSTANAWIA:

3 **UCHYLA** swoje postanowienie [...], którym zakończył postępowanie dowodowe, umożliwił wypowiedzenie się stronom i stwierdził, że sprawa jest gotowa do rozstrzygnięcia.

4 **KIERUJE** do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej odesłanie prejudycjalne [...]. [wskazówki dla administracji sądowej]

5 **ZAWIESZA** postępowanie w sprawie [...] do momentu wydania przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej orzeczenia w przedmiocie wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym.

6 [...] [postępowanie krajowe]

7 [...]

I. OKOLICZNOŚCI SPRAWY

1. OKOLICZNOŚCI PODNOSZONE PRZEZ STRONY I ICH ŻĄDANIA

1.1. Żądania strony powodowej

8 W pozwie [...] LM i NO, za pośrednictwem ich ustawowego przedstawiciela – ojca CD – oświadczają, że są córkami AB, która zmarła w następstwie wypadku drogowego, który miał miejsce w dniu 27.7.2014 r. Winę za ten wypadek drogowy ponosi CD. Zdarzenie to nastąpiło w mieście Emsdetten, w Niemczech.

9 Ze względu na śmierć matki powódki cierpią na traumatyczny rozstrój zdrowia psychicznego. Wyraża się on w: bezsenności i koszmarach; zmianach nastroju – drażliwości, niepokoju, zamknięciu w sobie; izolacji społecznej i wycofaniu; braku zainteresowania wcześniejszymi zajęciami rozrywkowymi; ułatwieniem pojawienia się strachu.

10 Odpowiedzialność cywilna CD była ubezpieczana przez stronę pozwaną – spółkę „HUK COBURG Allgemeine Versicherung AG” (zwaną dalej „HUK”). HUK zapłaciła każdej z powódek kwoty 5000 EUR odszkodowania za śmierć ich matki, które to kwoty powódki uznają za niewystarczające. Powódki twierdzą, że każdej z nich należy się jeszcze po 300 000 BGN odszkodowania, którego HUK im nie

zapłaciła. Z tego względu wnoszą one do sądu o zasądzenie od HUK tych odszkodowań [...] [odniesienie do powództwa i innych czynności procesowych powódek].

1.2. Żądania strony pozwanej

- 11 Strona pozwana, HUK, złożyła odpowiedź na piśmie, kwestionując wniesione powództwa. Oświadczyła ona, że:
- a) właściwe jest prawo niemieckie, a w dniu 27.7.2014 r. nie przewidywało ono zapłaty odszkodowania za szkody niemajątkowe wyrządzone osobom trzecim, chyba że szkody te polegają na traumatycznym rozstroju zdrowia; po dniu 22.7.2017 r. w prawie niemieckim przewidziano już możliwość dochodzenia odszkodowania za szkody niemajątkowe wyrządzone osobom trzecim, jeśli osoby te były w szczególnie bliskich relacjach z poszkodowaną osobą;
 - b) AB przyczyniła się do swojej śmierci, ponieważ:
 - podróżowała samochodem osobowym kierowanym przez nietrzeźwego kierowcę;
 - nie miała założonego pasa bezpieczeństwa;
 - c) zawyżono wysokość dochodzonych odszkodowań. Z tego względu HUK wnosi do sądu o oddalenie powództw [...]

2. OKOLICZNOŚCI USTALONE PRZEZ SĄD PO ZAPOZNANIU SIĘ Z ZARZUTAMI STRON DOTYCZĄCYMI OKOLICZNOŚCI FAKTYCZNYCH I Z DOWODAMI ZGROMADZONYMI W SPRAWIE

- 12 AB urodziła się w dniu 28.9.1987 r. [...]. W dniu 12.5.2006 r. urodziła się jej starsza córka, NO, a w dniu 27.7.2010 r. jej młodsza córka, LM. Ich ojcem jest CD [...]. Były one zwykłymi dziećmi, a ich rodzice troszczyli się o nie [...].
- 13 W 2013 r. CD i AB zamieszkali w Niemczech, aby tam pracować. W dniu 26.7.2014 r. wieczorem, CD i AB przez cały dzień świętowali urodziny syna kuzyna AB. CD pił piwo, a AB to widziała [...].
- 14 Po północy CD i AB wyjechali do domu, zaś około godziny 03:00 CD kierował samochodem osobowym marki Opel na ul. Neubrückenstraße w mieście Emsdetten, okręg Münster, Niemcy. AB jechała wraz z nim na przednim prawym miejscu, nie mając założonego pasa bezpieczeństwa.
- 15 Prędkość samochodu osobowego marki Opel wynosiła około 113 km/h. Samochód przejechał przez przejazd kolejowy, po czym uderzył w inny, zaparkowany w pobliżu, samochód osobowy. Po zderzeniu samochód marki Opel

utracił stabilność i uderzył w słup ogrodzenia. Następnie przewrócił się kołami do góry.

- 16 W wyniku tego wypadku drogowego zmarła AB. Gdyby AB miała założony pas bezpieczeństwa, nie zostałaby śmiertelnie ranna. Bezpośrednio po tym zdarzeniu stężenie alkoholu we krwi CD wynosiło 1,17‰ [...]. Nie jest sporne, że w owym okresie odpowiedzialność cywilna CD była ubezpieczana przez HUK [...].
- 17 NO i LM dowiedziały się o śmierci ich matki, gdy przebywały w Bułgarii [...]. W następstwie śmierci ich matki dzieci opłakiwały ją i odczuwały smutek. Stresowały się, gdy wspomniano o śmierci ich matki; odczuwały emocjonalną pustkę; chciały ją przytulić. W następstwie śmierci matki nie doznały jednak patologicznego rozstroju zdrowia [...].
- 18 W dniu 27.7.2017 r. spółka HUK zapłaciła 5000 EUR odszkodowania każdej z [powódek] LM i NO [...]. Odszkodowania nie wypłacono za szkody niemajątkowe [...].

III. MAJĄCE ZASTOSOWANIE PRAWO KRAJOWE

- 19 Postanowieniem [...] Sofijski gradski syd przyjął, że na podstawie art. 7 ust. 2 akapit drugi rozporządzenia [Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 593/2008 z dnia 17 czerwca 2008 r. w sprawie prawa właściwego dla zobowiązań umownych (Rzym I)] i art. 4 ust. 1 [rozporządzenia (WE) nr 864/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lipca 2007 r. dotyczącego prawa właściwego dla zobowiązań pozaumownych (Rzym II)] prawo niemieckie ma zastosowanie w niniejszej sprawie.
- 20 Odnośnymi przepisami mającego zastosowanie prawa niemieckiego są:
 - § 844 niemieckiego Bürgerlichen Gesetzbuch (kodeksu cywilnego, zwanego dalej „BGB”) przed jego zmianą w dniu 22.7.2017 r. na mocy Gesetz zur Einführung eines Anspruchs auf Hinterbliebenengeld (ustawy w sprawie ustanowienia roszczenia o odszkodowanie dla osób pozostałych przy życiu w następstwie śmierci osoby bliskiej);
 - §§ 823 i 253 BGB;
 - § 115 Gesetz über den Versicherungsvertrag (ustawy o umowie ubezpieczenia);
 - wyroki Bundesgerichtshof der Bundesrepublik Deutschland (federalnego trybunału sprawiedliwości, zwanego dalej „BGH”) – z dnia 10.5.2015 r. BGH VI ZR 8/14; z dnia 16.1.2001 r., BGH VI ZR 381/99 [...].

IV. PRZEPISY PRAWA UNII EUROPEJSKIEJ, KTÓRYCH WYKŁADNI DOTYCZY ODESŁANIE PREJUDYCJALNE

21 [...]

– artykuł 1 ust. 1 drugiej dyrektywy Rady 84/5/EWG z dnia 30 grudnia 1983 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do ubezpieczenia w zakresie odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdów silnikowych.

V. POWODY, DLA KTÓRYCH SĄD PRZYJAŁ, ŻE ORZECZENIE PREJUDYCJALNE MA ZNACZENIE DLA PRAWIDŁOWEGO ROZSTRZYGNĘCIA SPRAWY

- 22 Zgodnie z utrwaloną praktyką niemieckiego BGH odszkodowanie za ból i cierpienie wynikające ze śmierci rodzica jest należne wyłącznie, jeśli ten ból i to cierpienie doprowadziły do patologicznego rozstroju zdrowia – czyli do choroby (wyroki BGH: z dnia 10.5.2015 r. BGH VI ZR 8/14; z dnia 16.1.2001 r., BGH VI ZR 381/99). W niniejszym wypadku, jeśli Sofijski gradski syd zastosuje tę wykładnię BGH, należałoby oddalić powództwa powódek, ponieważ ich ból i cierpienie wynikające ze śmierci ich matki nie doprowadziły do patologicznego rozstroju ich zdrowia.
- 23 W rozumieniu art. 1 ust. 1 drugiej dyrektywy drogowej oraz art. 1 ust. 1 trzeciej dyrektywy drogowej pojęcie „uszkodzenia ciała” obejmuje cierpienia psychologiczne (pkt 38 wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej wydanego w sprawie *Drozdovs przeciwko Baltikums*, C-277/12). Co więcej, pojęcie to należy interpretować szeroko (pkt 40 wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej wydanego w sprawie *Drozdovs przeciwko Baltikums*, C-277/12).
- 24 Przyjęty przez BGH test, czy ból i cierpienie doprowadziły do patologicznego rozstroju zdrowia, skutkuje znaczącym zawężeniem wykładni pojęcia „uszkodzenia ciała”. Co więcej, takie zawężenie wykładni pojęcia „uszkodzenia ciała” w praktyce znacznie ogranicza krąg osób, które mogłyby być uprawnione do odszkodowania za szkody niemajątkowe wynikające ze śmierci ich osoby bliskiej w następstwie wypadku drogowego.
- 25 Jest możliwe, że wykładnia BGH jest niezgodna z prawem Unii Europejskiej, ponieważ – ze względu na to, że znacząco zacieśnia krąg osób, którym należy się odszkodowanie za szkody niemajątkowe wynikające ze śmierci ich osoby bliskiej w następstwie wypadku drogowego – ogranicza ona skuteczność dyrektyw drogowych. Z tego względu Sofijski gradski syd kieruje do Trybunału Sprawiedliwości pierwsze pytanie prejudycjalne.
- 26 Gdy istnieje spór między osobami prywatnymi, sąd krajowy nie ma obowiązku odmówić stosowania prawa krajowego, które jest niezgodne z dyrektywą Unii

Europejskiej (pkt 49 wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej wydanego w sprawie *Smith przeciwko Meade'owi i in.*, C-122/17). Sąd krajowy ma jednak obowiązek dokonania wykładni prawa krajowego w sposób zgodny z prawem Unii Europejskiej (również tam).

- 27 W niniejszym wypadku istnieje możliwość, że przedstawiona przez BGH wykładnia jest tylko jednym z możliwych sposobów wykładni prawa niemieckiego. Właśnie z tego powodu dla prawidłowego rozstrzygnięcia niniejszej sprawy znaczenie ma to, czy bułgarski sąd odsyłający może interpretować właściwe prawo niemieckie (prawo innego państwa członkowskiego), stosując zasadę wykładni zgodnej.
- 28 Jeśli dokonana przez BGH wykładnia prawa niemieckiego, zgodnie z którą konieczne jest istnienie patologicznego rozstroju zdrowia, aby można było dochodzić odszkodowania za szkody niemajątkowe wynikające ze śmierci osoby bliskiej w następstwie wypadku drogowego, jest niezgodna z prawem Unii Europejskiej i bułgarski sąd może dokonać wykładni prawa niemieckiego zgodnie z prawem Unii Europejskiej, istnieje możliwość, że Sofijski gradski sąd dokona wykładni prawa niemieckiego w sposób odmienny od wykładni dokonanej przez BGH i zasądzi odszkodowanie na rzecz powódek. Właśnie z tej przyczyny Sofijski gradski sąd kieruje do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej pytania pierwsze i drugie.

VI. WNIOSEK O WYDANIE ORZECZENIA W TRYBIE PREJUDYCJALNYM

- 29 Z powyższych względów sąd odsyłający kieruje do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej następujące pytania prejudycjalne:
1. Czy wykładnia pojęcia „uszkodzenia ciała”, zgodnie z którą istnieje ono w wypadku psychologicznych bólu i cierpienia dziecka wynikających ze śmierci rodzica w następstwie wypadku drogowego, wyłącznie jeśli te psychologiczne ból i cierpienia doprowadziły do patologicznego rozstroju zdrowia dziecka, jest niezgodna z art. 1 ust. 1 drugiej dyrektywy Rady 84/5/EWG z dnia 30 grudnia 1983 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do ubezpieczenia w zakresie odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdów silnikowych?
 2. Czy zasada, zgodnie z którą sąd krajowy dokonuje wykładni prawa krajowego w sposób zgodny z prawem Unii Europejskiej, obowiązuje również wówczas, gdy sąd krajowy stosuje nie swoje prawo krajowe, lecz prawo krajowe innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej?

[...]